

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiea tipografiei arhiepiscopiei Sibiului, strada Măcelarilor 47.

Corespondențe sănătate a se adresa la:

Redacție „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garnond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Consolidarea bisericei române ortodoxe din Ungaria și Transilvania.

Oreștie, 10/22 Aprilie, 1887.

Fazele, prin cari a trecut biserica română ortodoxă din imperiul habsburgilor sunt deja cunoscute, și cunoscut este înaintea ori căruia român cărturariu, ce a suferit ea cu deosebirea dela fatală desbinare. Era anilor 1860 a revărsat și asupra bisericei ortodoxe române unele răje de lumină și de speranțe imbucurătoare. Politica a jucat totdeuna rol în dezvoltarea bisericiilor și aceasta se pare, că și astăzi mai are înuriile sale asupra diferitelor biserici. Este un secret public, că catolicismul în Transilvania pre timpul principiilor reformați a fost represat și consolidarea catolicismului la noi datează delă incorporarea Transilvaniei la casa habsburgică. Singură, Maria Theresia, a fundat preste 60 de biserici, le-a dotat cu domenii și venite, din cari se susțin și astăzi și fac propagandă întră credincioșii celorlalte confesiuni.

Biserica română încă s'a bucurat de unele prerogative — încă aceste se pot numi prerogative — de a-i se concede ca din mijloacele proprii să și croească oare-care poziție în stat. Aceste prerogative, pe lângă unele mici restricții le are și astăzi și așa dacă e ca să vorbim de o consolidare a bisericei ortodoxe române, aceasta stă în strânsă legătură cu jertfele, ce pot aduce și credincioșii ei pentru ea. Avem multe, foarte multe de făcut și dacă la apariția s'ar vedé, că sunt puține jertfele ce aducem, ele totuși sunt în proporție cu starea materială, de care dispunem, suficiente.

După aceste premise — trebuie să vedem, că oare dămăne noi silință, ca să ridicăm biserica la nivelul acela de a putea sta în rândul celorlalte biserici sau doar, că cu o usurință proprie neamului nostru ne legămă în speranță, că, ce nu facem noi, o să facă urmatorii nostri.

Din ce se aprofundează omul în aceasta materie mai mult, din ce observează și trebuie să observeze neglijențe, caru nu pot fi justificate la nici un cas.

Au accentuat, că soarta bisericei, dacă e ca să prospere, este mai mult sau mai puțin condiționată dela oamenii chemați ca să execute legile și respective se se îngrijescă de prosperitatea, consolidarea și existența ei.

Biserica ca atare are numai mijloace morale, cari de regulă, între impreguriările de astăzi — nu prea sunt însoțite de rezultatele cele mai imbucurătoare, pentru că poporul român încă nu a ajuns la

starea de a înțelege, că el există, și va exista și în viitor, numai sub scutul bisericii.

In Ungaria față de ortodocșii români și sărbii nu domnește tocmai părerea, că ei ar trebui sprijiniți și ajutorați, ca să prospere și aceasta o vedea broșura cea mai recentă a lui Dobrzensky. Nu reflectă la aceasta broșură, care ca un product isvorit din nemulțumirea, ce trebuie să o aibă credincioșii bisericei ortodoxe ci revin la ale noastre trebi.

Legislativa bisericei noastre, sinodul și congresul crede, că a facut mult, dacă a adus unele normative și legi obligațioare pentru credincioșii nostri, iar execuția lor de regulă o concrede organelor sale, începând dela consistoriu până la oficiile parochiale și viceversa. Tot forma aceasta de guvernare o vedem și în stat.

Se combată guvernul țării, când nu este la culmea misiunii sale, dar de regulă se combată un ministru sau oficial, în al căruia resort se întâmplă neregularitățile ori chiar abusurile și ministrul respectiv, trebuie să se ducă.

In bisericii nu i este dat nimicu a scă, că cine a referat și lucrat actual cutare, respective unde stă — de multe ori — timp indelungat neresolvat.*)

Puși odată în aceasta poziție, credincioșii ei, trebuie să se mulțumească cu ceea ce li se prezintă în singuraticele casuri concrete, și numai pe aceasta cale pot să se convingă, că cei puși de biserica, ca și se priveghizează cu ochi de Argus pentru ea și interesele ei, își și fac datorință.

Singurul, care poate scă și se poate convinge despre bunăvoiță, și capacitatea ministrilor (asesorii) ei, este și remâne curat numai archiereul. O posibilitate mai grea, nici să se poate închipui ca a archie-reului român ortodox, ale căruia mâni sunt legate de statutul organic așa încât, El trebuie să primească pe cel ales de reprezentanța bisericei, bun, râu de un ministru al seu și încă pe viață. (Senatul bisericesc. Red.)

Nu intenționează a învinovați pe nimeni și-mi place a crede, că funcționarii mai înalți ai bisericei noastre sunt pătrunși toți de însemnatatea misiunii lor a promova în conțelegerile cu archiereul causele bisericei, dar oamenii fiind cu toții, se pot ivi totuși unele bănueli, până când responsabilitatea se devine de regulă numai asupra capului, și nu ne putem închipui o astfel de stare de lucruri, ca toate retelele ce se atrbuie di de di în public și pe cale privată capului bisericei noastre, să se poată reduce numai și numai la persoana dănsului.

* Aceasta ar fi corect, dacă ar fi așa.

Red.

FOITĂ.

Tesaurul dela Petroasa.

(Urmare.)

Dar, d-lor, îndată ce am întrevăzut posibilitatea de a atinge un tel așa de ademenitor, m'am pus cu indoială ardoare la lucruri; mi-am propus a da cărtii mele asupra „Tesaurului dela Petroasa” caracterul, unei opere temeinice, în care originea, natura și chiar istoricul, pre căt se va putea ale Tesaurului, să fie lămurit prin istoria și analiza mai tuturor lucrărilor de aur și de argintărie artistică, despre care ne-au remas vorbite în autorii cei vecchi, sau imagine pe monumentele antice, sau chiar și exemplare încă existente.

Astfel, după ce am consacrat un capitol povestirei amănuntești a faptelor, ce au însoțit și au urmat descoperirea obiectelor dela Petroasa; după ce am înșirat felurite întâmplări mai mult sau mai puțin nenorocite, prin care acele obiecte au trecut până la restaurarea destul de nemerită, ce li s'a facut în anul trecut; după ce, dic, am spus acolo pe larg cele ce am resumat acum în căteva cuvinte spre amintirea dv.; apoi am luat d'a rândul fie-care din bucătăile rămasă în finiță și cu multă răbdare, — dar nu fără de placere pentru mine și sper cel puțin,

asemenea pentru cetitori, — am întrebat pe scriitori antici și chiar pe poetii și cronicařii mediul ev, ce pot ei să spună despre obiectele de același fel întrrebuintate sau păstrate pe timpul lor, am cercetat ce anume vase și giuvele de aceeași natură se mai văd reproduce pe monumente antice de sculptură și pictură; am alăturat descrierea și forma aurărilor din muzeul nostru cu ale altor aurări și argintări antice de prin muzele străine; am studiat cu deamnuntul, în decursul secolilor și în intinsul țărilor din vechime, toate motivele ornamentale, cari împodobesc și caracterizează bucătăile aflate și păstrate la noi; și astfel, din acest studiu variat și complet, — intru care nu me opresc a dice, că n'am crăut ostenește și n'am ocotit nici o dificultate — am cercat să reconstituiesc, pe terărul archeologic al țării noastre, ca și o istorie a artelor ei din vechime, cuprinsă și înălțânduă într'un concept general al industriilor aurăresc și argintăresc, dealunul întregii antichități europene și asiatică.

Aceasta programă largă a lucrării mele m'a și determinat a-lătă titlul. Spre-a-l face să coresponde cu conținutul cărtii l'am liberat într'astfel: „Tesaurul dela Petroasa” „Istoricul și descrierea lui.” — „Studii asupra aurărilor și argintărilor antice.”

Aceste studii, de altmintrele, erau pentru mine cu atât mai adimenitoare, cu căt me simțeam pășind într-însele pe un teren foarte puțin exploatat. Îmi

Lipsa de disciplină a fost totdeauna inimicul cel mai declarat al progresării normale, și noi, care trăim în imediata atingere cu basele organismelor noastre bisericești și departe de centrul, vedem lucrurile poate într-o formă mai destilită, și suntem nevoiți a constata lipsa de disciplină de sus și până jos.

Până când nu se va introduce o disciplină și incă o disciplină riguroasă ca toți funcționari să fie la postul lor, cauzele bisericei nu pot să prospere, ci ele vor suferi să înțelege în dauna organismului intreg.

Considerațiunile de tot soiul trebuie să incete și să facă loc adevărărilor interese ale bisericei, pentru că nu putem crede, ca să fie în interesul bisericei, dacă un act divorțial stă cu anii neresolvat, și se înmulțesc concubinatelor; dacă o parohie remâne în vacanță până studiază feciorul popi, să au până-i cresce fata și credincioșii trec la alte biserici; nici nu este în interesul bisericei de a susține pe un protopop în postul seu, care cu anii nu ieșă din locul reședinții, nu a convocat și ținut nici un sinod ori comitet protopresbiteral, ci lasă a verile bisericilor prădat în mâinile unui preot de rea credință, sau a unui epitrop corupt.

Pe noi nu ne sprinăcesc nimene, nu ne ajută nimene, deci remâne ca se ne ajutăm noi pe noi — și ajutorul acesta nu va avea nici o valoare, până nu vom pune și încredință agendele noastre în mâini oneste și la bărbați probati și pătrunși de misiunea lor.

Alte biserici fac tot asemenea, pentru ce biserica noastră să pună în mâna unui sinod protopopesc viitorul unui tract întreg, când membrii aceluia sinod, — onoroare exceptiunilor, — sunt conduși curat numai de interese familiare sau de nepotism.

Este drept, că consistoriul a facut us bun în 2—3 cazuri de dreptul seu denumind și pe cel cu minoritatea, dar postul de protopresbiter fiind el unul din cele mai însemnante posturi nu numai de încredere, ci totodată și de a da viață unui tract întreg, el trebuie pus în mâinile bărbaților celor mai competenți, celor mai activi, celor mai cu tact și pricere, dacă vom ca să dăm înainte.

Agitațiunea contra bisericei noastre s'a început pe toate coardele. „Kulturygleyt”-ul din Cluj, de la a pus pe lucru și el lucră acum cu monete sunătoare și nesunătoare. Conștiința românilor ortodocși va sta de aci încoło pusă în fața banului și banul este ochiul dracului. Terenul de acțiune e transplantat din centrul prin comună, și va găsi teren mănoi în unele părți, unde trebile bi-

placea, deci, cu deosebire de a aduce în vedere erudițiunile europene un element de arheologie generală aproape nou sau — în ori ce cas — nu încă coordonat, pe când tot deodată îi puneam sub ochi un nestimat tesaur al țării și al museului nostru.

În jurul unui mău de aur și de petri scumpe, cum este tesaurul nostru, m'am silit tot mereu să aduc, spre-a-l propti mai tare și mai temeinic, spre-a-l face să résără mai luminos, sute și mii de petroale și de petricele, adunate din istoria artelor antice; pe acestea le astern și le aşed astfel, încât toate împreună să formeze un monument consacrat artei industriale a aurărilor din vechime, monument care va purta pe creștetul seu acea neprețuită poartă, ale cărora rămăște strălucesc ați în colecție una noastră de antichități naționale.

Mi e teamă, domnilor, să nu ve obosească aducându-vă la cunoștință, căci și câteva fapte din nenumărate constatări interesante, ce am avut nociul a face în cursul lungilor mele cercetări. Numai atunci însă ați putea să prețuji, căt de bogată este, pe nesciut, chiar și istoria archeologică a României.

Vă și vorbă, lunăoară de minunatele vase, ce s'au descopterei per 1808, într'un momenț de pe malul Prutului, la Conțesci în ținutul Dorohoi, și cari adi se află păstrate în muzeul Ermitajului imperial din St. Petersburg. Vă și arăta, pentru prima oară reproducă în desen și scrupulos descrisă în

sericei noastre sunt puse în mână nedibace, ca să poată susține lupta ce s'a inaugurat sub numele de cultură. Trebuie ca cel mai competent for, sinodul arhidiecesan, să fie cu destulă energie de a punem mâna pe rană — dacă e, ca ea să nu devină decabilă mai târziu în dauna bisericii noastre, în dauna credincioșilor și în dauna reputației popruii sinodului, pentru a căruia existența biserica aduce jertfe.

Fie ca aceste rânduri purceșe nu din reușate, ci din interesul curat al bisericii noastre, se afle resușul dorit în inițiile celor chemați de a salva interesele bisericii.

Dr. St....

Revista politică.

Toate jurnalele și cercurile diplomatice sunt preocupații de un incident, ce să intemplet la frontieră franco-germană. Comisariul de graniță francez la gara din Pagny lângă Moselle, Schnaebélé, a fost arestat de poliția germană. Areatarea acestui bărbat a produs multă sensație, deoarece relațiile dintre Franța și Germania sunt de așa, încât și cel mai mic incident, încă poate avea urmări funeste pentru una din aceste două puteri.

La început erau mai multe versiuni, referitor la areatarea lui Schnaebélé; unele susțineau, că acest bărbat a fost arestat pe teritoriul german, alttele: că a fost arestat pe teritoriul francez. După o depeșă din Paris însă procurorul general din Nancy a constatat, că areatarea s-a facut pe teritoriul francez Gauthsch, comisarul german de poliție în Ara lângă Moselle a trimis lui Schnaebélé mai multe scrisori, prin cari îl invita să vină la frontieră spre a confira oficial. Comisariul francez să și întâmpină de două ori la punctul predestinat de întâlnire, însă nu întâlni pe nimeni, a treia oară facu cățiva pași pe pămîntul german, când se întâlni dădat cu un individ necunoscut, care începu a povestii. Pe neașteptate năvălă însă necunoscutul asupra lui și în acel moment îl veni în ajutor și o altă persoană, care alerga din vîile din apropiere. Schnaebélé însă un om robust îl trânti la pămînt și se retrase pe teritoriul francez. Navalitorii l'urnără, ear el le arăta cu degetul granița franceză; ei însă înfuriați începăru a ataca vehement și a-l tiri apoi pe teritoriul german, unde îl legără, ear după ameazi a fost transportat la Metz.

Judecând după modul, cum s'a facut areatarea aceasta, se presupune, că ar fi fost o cursă la mijloc; până acum însă domnesc linise atât în Franța, cât și în Berlin asupra acestui incident și se înțelege, că până nu se vor da deslușiri în această privință, o aprețare imparțială a acestui fapt este imposibilă. Aceasta și este cauza, că foile germane nu îndrănesc să se pronunțe în cestiune, nici chiar „Nord deutsche Allg. Zeitung.“ Numai „National Zeitung“ dice, că acest eveniment anevoie va conturba echilibrul, totuși sfătuiesc pe presa franceză să accepte până ce se va lămurii situația. — După cum scriu jurnale de Paris, vestea despre areatarea comisariului francez a fost primită cu cea mai mare linse și sânge rece din partea regimului francez. Jurnalele franceze declară deocamdată, că nu vor comenta acest cas, până ce nu vor sosi scrisi oficiale. Unele foile franceze atribuie d'ocamdată aceasta întemplieră mai mult nepricerii și nebuniei polițiștilor germani. Regimul francez d'asemenea și cu mare precauție, el s'a

mărginit a supune numai unui interogatoriu pe prefectul despărțimentului Meurthe-et-Moselle, care a venit la Paris; iar pe procurorul general al reprezentei și pe procurorul din Nancy i-a incredințat cu cercetarea incidentului. După cum scrie organul presidential Grévy, jurnalul „Paix“, guvernul francez a cerut deslușiri la Berlin; deoarece cu cât se va trăgăna mai mult, cu atât agitația crește.

„République Française“ se exprimă astfel: Vesteau a produs mare sensație. Ori că de mare ar fi ea însă, noi ne abținem de orice comentare până la sosirea scirilor oficiale. Își secolul al XIX încă crede, că trebuie să așteptăm, până se va lămurii misterioasa afacere. Un alt jurnal parisian scrie: Sunt multe persoane, cari se nisesc a păstra linie și sânge rece, sunt însă mulți băbați politici, cari în acest incident prevăd resboiu; sunt unii diplomiți, cari dic, că aceasta întemplieră e un serios simptom, că resboiu va isbuie în curând; și și dacă n'ar isbuie din acest incident, totuși el este începutul unui sir de provocări, cari în sfîrșit vor aduce conflictul. „Gaulois“ scrie: Voesce Bismarck pacea, îndată va dispărea neînțegerea, voesce resboiu, aceasta este o slabă provocătură. Un bărbat așa de mare nu se poate să se folosească de mijloace atât de indejositătoare.

Desbatările în parlamentul prusian asupra proiectului bisericesc decurg foarte vehement, obiecționi, modificări și combateri incurg din toate părțile. Cancelariul german e foarte neliniștit și la parte în continuu la sedințe. De mult timp nu s'a mai observat ca principalele Bismarck să amenințe cu repăsirea sa, dacă nu vor merge toate pe placul lui.

Pare că această amenințare — dic foile germane — se mărginesc numai la oficiantii sei, dar ea a facut mare sensație în cameră. Asupra căror, se întreba deputații, sunt indreptate amenințările? Asupra partidei guvernamentale în genere și a deacă asupra conservativilor radicali și asupra liberalilor conservativi, pe cari numai cu multă trudă i-a căstigat pentru proiect; sau asupra național-liberalilor în special, cari nu numai că nu aproba, dar și combat din răsputeri proiectul? — Conte Schwerin a pretins ca parlamentul să respingă acuzațiile și vorbirea cancelariului; infocatul Gerlach strigând în sedință: „Liberalismul ne perde;“ stăruiesc din toate puterile pentru proiect.

După încheierea jurnalului am primit din Caransebeș cu datul 25 Aprilie următoarea

Telegramă:

Caransebeșul e în mișcare ca nici când. Dieesa toată e în haină festivă, în dispoziția cea mai sărbătoreasă din incidentul iubileului Prea Sânciei Sale episcopalui Ioan Popasu de 50 ani ai preoficei Sale. Eri seară conduct de fcale impunător. Înnal cantat de toate corurile. Află archierul iubilaru fu condus cu pompă rară la catedrala unde Prea Sântia Sa episcopal Aradului Meșian, celebră cu asistență strălucită săntă liturghie. Urmă prezentarea numeroaselor deputați. La 3 ore prânzul festiv, în frunte Ilustrul iubilar. La 300 oaspeți, mulți din fruntași diecesei, preoți și mireni. Bucuria e generală. De seară corurile dau concert festiv.

Pentru fie care din obiectele dela Petroasa a-și putea să ve aduc sumă de dovezi despre rolul însemnat, ce au jucat asemenea obiecte prețioase în istoria popoarelor antice, și mai ales în aceea a barbarilor, cari în primii secoli ai creștinismului s'au perfirat și s'au strămutat din Rusia în România, de aci în Tracia, în Panonia, în Noric, în Vindeția și în Rețea, apoi în Italia, în Gallia în insulele Britanică, în Spania și pe coastele africane, tot atât că și în imina Germaniei și în peninsulele scandinavie.

Prețutindeni unde orările lor călătoare colindau, puștiind, prețutindeni ele semenau în urmă-le prin ascenđori, rămășite din acea artă originală, învețată și practicată de ei mai întâi pe malurile Mării Negre și ale Dunării, în Schitia și în Dacia.

Acești barbari duceau astfel cu sine iubirea și trufia scumpelor podobe de trup și lucusul vaselor de oaspeți. Aurul, argintul și petrele scumpe erau pentru děnsii ceea ce marmurile sculptate și tablele de lemn zugrăvite, vasele turnate în bronz și grăcioasele olării și statuile de lut fusese odinioara pentru eleni și romani. Pentru barbari, negresit, erau egali cu Fidias și cu Apele, argintarii nomadăi, caru au făcut, după gusturile lor, tăveli și ibricele, căldărușele și colanele, brățările și paftalile (fibulele) dela Petroasa, în fine tot greul avut al „cloșcii noastre cu pui de aur.“

Deci, nu va fi, o pagină stearpă a analoilor ţării aceea, în care se vor inscrie toate noțiunile de

Sinodul arhidiecesan.

Sedința I, finită la 12/24 Aprilie a. c.

Conform convocării facute prin cerculariul arhiepiscopesc de dî 23 Martiu a. c. Nr. 2034 Pres. după sâvârșirea sf. liturghie în biserică din cetate de aici oficiată prin Esc. Sa P. S. Domn arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuv. Sa dl a. chimantrii Dr. Il. Pușcariu, ases. cons., P. O. D. D. protopresbiteri: I. Hania, direct. sem., Z. Boiu, ases. cons., S. Popescu, prot. de protodiacaonul Dr. I. Crișian, prof. sem., diaconul ceremonial archid. Sergiu Medean, funcț. cons. și diaconul G. Drăgan, și după chemarea duchilui sfânt, deputați sinodali adunați într'un număr considerabil s-au întrunit în sala seminarului „Andrei“ destinată pentru sedințele sinodale, unde în scurt timp s'a înfișat și Escul. Sa Preasăntul Domn arhiepiscop și metropolit, fiind întâmpinat la intrarea în sală din partea deputaților cu un viu „să trăiască.“ Ocupând locul presidial și binevenitând pe domnii deputați, deschide sesiunea ordinată a sinodului arhiepiscesan pentru anul curent prin o cuvântare căm de următorul cuprinse:

„Cu ajutorul lui Dumnezeu, ne aflăm eară întrunii în sinodul arhiepiscesan, care este regulatul afacerilor noastre în cele administrative ale bisericii. Din an în an tot mai multe probleme ni se prezintă spre deslegare. Până acum ne a succesat în bună înțelegere să deslegăm multe și grele probleme în viața noastră bisericească. Sperez, că și în viitorul tot în bună conțelegeră vom rezolvi și altele, care ni se vor prezenta ca obiecte ale consultărilor noastre sinodale.“

Salutându-se din inimă, Stimaților Domni, iubitilor frați, iubitilor fii sufletesci, prin aceasta declar de deschisă sesiunea ordinată a anului acestuia, care este cea din urmă în perioada al VI al sinodătilor noastre sinodale.

Președintele arhiepiscop denumește de notari interimali pe următorii deputați: Nicanor Fratescu, și I. Danciu din cler; ear pe Dr. N. Olariu, S. Dragomir, Mateiu Voileanu și Pompiliu Pipos dintră mireni.

Președintele arhiepiscop denumește de notari interimali pe următorii deputați: Nicanor Fratescu, și I. Danciu din cler; ear pe Dr. N. Olariu, S. Dragomir, Mateiu Voileanu și Pompiliu Pipos dintră mireni.

Dr. Remus Roșca și Iosif Pușcariu își prezintă credențiale.

Constatându-se, că deputații sinodali sunt prezenti în număr preste jumătate din totalitatea celor verificate: Sinodul se declară capabil a lua concluzii valide.

Se pune la ordinea dilei constituirea biroului sinodal, și se aleg de notari: Nicanor Fratescu și Ioan Danciu din cler; ear Dr. Nic. Olariu, Dr. I. Miha. Mateiu Voileanu și Pompiliu Pipos dintră mireni. De notari general presidial denumește pe Nicanor Fratescu.

Punându-se la ordinea dilei alegerea comisiunilor permanente provădute în § 9 din regulamentul afacerilor interne, sedința se suspendă pe 10

industrie artistică, de limbistică, de mitologie, ba și chiar de istorie politică și de usuri sociale, care reiese din studiul minuțios și adâncit, ce me ocupă. Si dacă, lucrând încă vr'o doi trei ani la publicarea lui, in urma a două-deci și mai bine de ani de pregătire dorință, în trei mari volume, din care primul numai este acum abea pe sfîrșit* sper, că într-însele nu se vor găsi superfluimi. Chiar și dacă la prima ieaval unele desvoltări s'ar păre a fi aduse la prisone, ceteriorul curând va vedea că și chiar acele direct, la consemnarea, la elucidarea și la dovedirea unui fapt cătușii de mic atingător de antichitățile, de vechia istorie, de usurile și chiar de limba patruie noastre. Aceasta a fost și este pururea a mea tendință, a mea preocupare.

(Va urma.)

* Publicarea cărții mele, începătă în mai multe rânduri și adeseori întreruptă din cauza feluri, urmărează acum grija, covorând cu mult slabele mijloace, de cari și fi putut adăosa la cele ce am rostit în sinul academiei a aduce multumiriile mele cele mai vîci și sincere, pentru fătesările, ce mi-au făcut succesiiv într-o perioadă de patru ani, din mihișterul instrucției publice, amicii și colegii mei precum și titularul actual dl Dim. Sturdza,

minute, iar după redeschiderea ședinții se aleg 6 comisuni astfel:

I. Comisiunea verificătoare: Ioan Rațiu, Ioan Papiu, Parteniu Cosma, Eugen Brote, Anania Moldovan și Rubin Patiță.

II. Comisiunea organizătoare: Nicolau Cristea, Ioan Hinnia Dr Ilarion Iuscariu, Iacob Bologa, Dr. Aurel Brote, Parteniu Cosma, Iosif Pușcariu, Elia Măcelariu și Ioan de Preda.

III. Comisiunea bisericească: Ioan Gall, Vasiliu Roșescu, Galacteon Șagun Gherasim Candrea, Ioan Bechmitz, Alecsiu Olariu, Iosif Orbonas, Dr. Absolon Todea și Petru Truța.

IV. Comisiunea scolară: Zacharia Boiu, Dr. Nicolau Maier, Ioan Popescu, Ilarion Duvlea, Ioachim Fulea, Simeon Muntean, Stefan Iosif, Ioan Popa și Dr. Remus Roșca.

V. Comisiunea financiară: Romul de Crainic, Ioan Petric, Alecsandru Tordășan, Georgiu Dănilă, Petru Gligor, Ambroșiu Bărsan, Rubin Patiță, Ioan cav. de Pușcariu și Ioan Sandru.

VI. Comisiunea petiționară: Vasiliu Dămian, Iuliu Dan, Dr. Ioan Moga, Nicolau Cosma, Petru Ciocăneanu și Simeon Dragomir.

Președintele aduce la cunoștință sinodului, că diecesa suroră a Caransebeșului astăzi serbează iubileul de 50 de ani ai preotiei Sale Domnului episcop diocesan, Ioan Popasu, și crede, că exprima dorința tuturor, când invită pe Venerabil Sinod, că având în vedere, că Preasântia Sa este un fiu al archiepiscopiei, care aici și a primit prima preoție, aici a funcționat ca protopop și a trecut prin toate gradele ierarchice până la rangul de archimandrit, când fu numit de episcop în dieceza Caransebeșului, sinodul să și exprime simțemintele de bucurie pe care și-a exprimat-o, dorindu-i ca atotputernicul Domn să-l mai conserve încă mulți ani spre binele bisericii.

Deputatul Parteniu Cosma face propunerea, că încă din ședința de astăzi să se trimită o telegramă de felicitare, și pentru concepția telegramei, — ce se concredează în următoarea — să se ridice ședința pe câteva minute — Se primește cu unanimitate.

După redeschiderea ședinții

Sinodul decide a se trimite o telegramă de felicitare (vezi testul sub titlul „Felicitări.”)

Se prezentează actele electorale, din cercul electoral XII al Clușului, în care este ales de deputat mirean Dr. R. Roșca și din cercul electoral XIII al Solnocului, în care este ales de deputat mirean Iosif Pușcariu.

Se predau comisiunile verificătoare.

Se prezentează următoarele esibile:

a) raportul general al consistoriului archidiocesan plenar;

b) raportul cons. arch. referitor la concluzul congresual, prin care se spune că alinea a 2-a din § 112 a stat. org. despre gradul al VI de sânge și al IV de cursie sunt a se înțelege inclusive;

c) raportul cons. arch. referitor la concluzul congresual prin care se normează: cine poate fi membru al sinodului protopresbiteral;

d) raportul consistoriului archidiocesan referitor la introducerea regulamentului provizoriu pentru procedura în cause disciplinare;

e) raportul cons. arch., prin care se transpunе concluzul congresual, referitor la sistematizarea postului de vicariu-archiereu;

f) raportul consistoriului archidiocesan despre moartea asesorului onorariu, Ioan Predovicu;

g) raportul consistoriului archidiocesan despre depunerea mandatului de deputat sinodal și în urmă revocarea mandatului de deputatul I. Gall;

h) raportul consistoriului archidiocesan despre devenirea în vacanță a cercului electoral al XV al Tîrnavei în urma promovării de diacon a deputatului Dr. I. Crișan;

i) raportul cons. arch. despre devenirea în vacanță a unui ases. onor. mirean în senatul scolariu în urma promovării de diacon a asesorului onorariu Dr. I. Crișan.

Toate se predau comisiunile organizătoare.

Se prezentează mai departe următoarele esibile:

a) raportul general a consistoriului archidiocesan ca senat strins bisericesc;

b) raportul cons. archid., prin care se transpunе concluzul congresual, referitor la înființarea unei academii teologice pentru clerul din întreaga metropoli;

Se predau comisiunile bisericesci.

De asemenea se mai prezentează esibile:

a) raportul general al consistoriului archidiocesan ca senat scolariu;

b) raportul cons. archid., prin care se transpunе concluzul congresual, referitor la înființarea unui institut preparand de teote cu internat;

c) raportul consistoriului archidiocesan, prin care se recomandă spre aprobație „Geografia pentru

scoalele medii” de Dionisu Fagărăsan și Silvestru Moldovan;

d) raportul consistoriului archidiocesan prin care se recomandă spre aprobație: „Geografia în scoalele poporale” de Dionisu Fagărăsan și Silvestru Moldovan;

e) raportul consistoriului archidiocesan, prin care se recomandă spre aprobație manualul: „Curs practic pentru limbă maghiară” de I. Müller.

f) cererea stipendistului Petru Span pentru un ajutoriu de 200 fl. spre a putea asculta cursul de vară pentru lucru de mână în Lipsa.

Se predau comisiunile scolare.

Se mai prezentează esibile:

a) raportul general al consistoriului archidiocesan ca senat epitropesc;

b) raportul consistoriului archidiocesan referitor la contribuția pentru susținerea organismului metropolitan;

c) raportul consistoriului archidiocesan, prin care se asternă conclusul congresual, referitor la încasarea enotelor dela eparchie pentru susținerea organismului metropolitan;

d) raportul consistoriului archidiocesan, referitor la conclusul congresual, de a se lăua în bugetul anului 1888 o provisie de 800 fl pentru susținerea organismului metropolitan;

e) raportul consistoriului archidiocesan pentru a se șterge unele pretensiuni, ce le are fondul seminariului „Andreian” la baronul Réczey Ádám și fondul „Francisc Iosefin” la Kenderesy Zsigmond;

f) raportul consistoriului archidiocesan pentu a se șterge pretensiunea la eredele debitorului după contele Bethlen Gábor, fiind dubioasă;

g) raportul consistoriului archidiocesan, prin care se asternă cererea eforiei scoalelor din Brașov, pentru reducerea eventuală a taxelor percentelor după imprumutul de 10,000 fl.

Președintul prezentează următoarele cereri de concediu:

a) a deputatului I. Petric pentru concediu de 3—4 zile.

b) a deputatului Ioachim Fulea pentru concediu de 8 zile.

c) a deputatului Ilarion Duvlea pentru întreaga sesiune.

d) a deputatului Dr. Nic. Pop pentru întreaga sesiune.

În fine se prezentează următoarele petiții:

a) a învățătorului din Purcăreni Alecsu Viju, în cauza procesului lui disciplinar;

b) a comitetului parochial din Leschia pentru un ajutoriu pe seama parochului și a învățătorului;

c) a comunei bisericesc Poptelec, pentru întregirea postului de paroch.

Se predau comisiunile petiționare.

Sedinta proclamată se anunță pe mâna la 11 oare a.m.

Felicitări.

Sinodul arhiepiscopal, din incidentul iubileului Altetei Sale arhiepiscopului Albrecht de 60 de ani de serviciu, din ședința de eri i-a adresat următoarea telegramă de felicitare:

„Arhiepiscop gr. or. român din Transilvania, întrunită în sinodul seu anual se simte fericită a putea saluta pe Alteță Voastră imperială cu devotuie la gloriosul Vostru iubileu de serviciu de 60 de ani, și și cu această ocazie să da insuflare expresune neclădită credințe și alipiri a poporului seu credincios către prea Înalta Casă domnitoare, precum și în special cele mai profunde venerații către Alteță Voastră imperială.”

Testul telegramei trimise P. S. Domnului episcop Ioan Popasu este următorul:

„Arhiepiscopă Transilvaniei, păstrându Ve gratitudine perpetuă pentru cele ce oficii să facă cu mare zel pe terenul bisericesc-cultural, Ve trimite prin sinodul seu întrunit astăzi, gratuluri sincere la împlinirea unei jumătăți de secol, de cănd suntem în cler; Ve urează viață fericită la mulți ani și cele mai bune rezultate în pastorirea eparchiei, cu care emulăm în iubire și stimă pentru Preasântia Voastră.”

C. A. Rosetti.

Cu ocazia aniversării a două a morții neuniformatului C. A. Rosetti, diarul „Unirea” să următoarea schiță din viața marei democrat:

În ajunul răsoboiului din valea Dunării dela 1877, când cei mai mulți oameni politici nu știau, pe care căle să apucă, în consilul cel mare, să intre la palatul domnesc, unii propuși să se retragă armata la munți, alii să se căeară intrarea în judecătă a austriacilor, numai singurul C. A. Rosetti a fost, care a susținut sus și tare, ca să primească înțelesă armată boțeul de foc și altăceea cu rușii să opereze independent sub drapelul național și sub comanda supremului comandant M. S. Carol I.

Tinându-se tot atunci o întrunire de deputați și senatori la „Hotelul Herdan”, C. A. Rosetti, combatând părere de neparticipare la reședință, înaltele a dispus să următoarele: „Astăzi națiunile noastre și mai căștigă și nu și mai păstrează „drepturile, stănd și milogindu-se ca cerasitorul la răspântie, cu căciula în mână.”

„La 1848 am fost de părere să ne batem spre a opri intrarea rusilor. Năji voit și numai lupta pompierilor a scăpat onoarea națiunii și ne-a dat temei, pentru că în esil să apărăm drepturile țării. La 1854 am cerut să lăăm parte la lupta din Crimeea cu și Piemontul. Năji voit și ceea-ce a căstigat Piemontul după acel răsboiu, arăta că mare greșală a-ți făcut. La 1859 preocupări mici au făcut să scăpați ocasiunea pentru împlinirea marii noastre aspirații, pentru care va mai trebui să vărsăti siroae de sânge româneșc. Acum la 1877, priviți ve în oglindă și coborânde, du-te în conștiința voastră de români, nu ve vine să ve scuipați în față?”

Obiectiunile principale, ce i-să facă, erau, că vom fi bătuți. Rosetti însă reflectă cu o argumentație puternică, că chiar bătuți să fim, bații nostri se vor bate bine și acest capital politic trebuie românime.

Rosetti avea atâtă incredere în plugarul român soldat, încât pe corpurile „dorobanți” punea speranță mai mare, decât pe armata permanentă. La treicerea ostierei peste Dunăre, Rosetti era de față și fința dorobanților, cari până să defuzeze înaintea regelui veniau înțind fiecare nevastă de după cap, și copilașii de mână, părăsindu-i, numai cănd se apropiu de rege, Rosetti a declarat în față întregului stat major neincreditor: „Astia au să ne facă cinste.”

Acest cuvânt, care a fost confirmat prin fapte, dovedește că de mult și că de bine cunoștea Rosetti pe opinia carui român, pentru care totuși viața lui a luptat. C. A. Rosetti în ceea ce aparține internaționalei, așa cum și politici reali. Căuta prin toate mijloacele și prin cel mai suu și dibaci tact politic ca să se folosească țării și poporului român.

Într-o din dile, consulul unei mari puteri sondând pe Rosetti asupra aspirațiilor lui de unitate națională, Rosetti își spunea: „Dă-tă doresc ca țara d-tale să fie mai mare, mai tare și mai fericită decât toate celelalte.”

Negrescu.

„Atunci ce te face să te îndoiesci, că eu n'as dorii acela lucru pentru feară și poporul, din care fac parte?”

Când cu expoziția din Sibiu, Rosetti, fiind ministru de externe și președinte al consiliului, ambasadorul Austriei se înfățișa la denuș, cerându-i, să îi măsu de rechemare a unui general român, care se afa în Transilvania și face agitație.

„Un general român în Transilvania, răspunse Rosetti, ve însăși. Nici un singur general nu lipsesc din țară.”

„Este generalul Davila, excelență,” afirmă ambasadorul.

„Generalul copiilor cu pușcă de lemn? Aceala poate să lipsească. Nu cumva inspiră și el ingrijori marii împărați? Apoi acela și francesc și d-ta scii bine, că francesc nu prea se bine geografie; el a văzut români aici, români acolo și vorbesce ca și cand ar vorbi aici.”

Conversația s-a încheiat aici. Ambasadorul a văzut, că era de prisos să mai stăruiască, și generalul Davila a rămas în Sibiu la expoziție tot timpul concediului său.

Nr. 560 presid. 1887.

A p. el.

Prejudecătele, nemurăroale greșeli și defectuoasele instituționi omenești cauzează cădere morală și socială a multor, deci este datea societatea a se și îngrijii după putință de ajutorarea familiei lor, carea fară vină lor sufer în misericordie, ca după ce societatea devine satisfăcătoare pentru violarea ordinei de drept, pe delinquentul porne spre îndrepărtirea reînținării în sinul său, să-l primească, dându-i mână de ajutor, ca să-și controleze conductă, ca celu cu purtare bună dar fară avere să-și ajute la un mod de trai onest, să-l facă membru folosit al societății, și astfel înșină societatea cel puțin în parte să satisfacă responsabilității, ce-i încumbe.

Pătrunși de spiritul umanitar al secolului nostru, carele nisuscă a sări într-ajutor spre vindecarea tuturor relelor sociale, nu putem fi indiferenți nici față cu această problemă, atât de nobilă, pe cădă de ponderosa în efectul seu, mai cu seamă dacă considerăm, că rezolvarea nimănuită a acestor probleme se manifestă în scăderea delinquentilor recidivi, și astfel sărăcirea privire la altele, chiar și numai din punct de vedere al siguranțăi publice este destul de ponderoasă, ca să se atragă toată atenția, și ca să se intereseze să promoveze intereselor ei.

Asemenea problemă și-a impus „Reuniunea regniculară pentru nobilitarea moravurilor”, inițiată de judele curie, baronul Paul Sennyey, asemenea „reuniunile pentru ajutorarea condamnaților” constituie pe teritoriile mai multor tribunale din țară.

Eccellența Sa dl ministrul de justiție, prin ordinăriunea sa din 26 Ianuarii a. trecut Nr. 18819 a încredințat pe subsecrivări, adepții pe presidential tribunalului și pe procurorul de stat, ca să inițieze înființarea unei „Reuniuni pentru ajutorarea condamnaților”, pe teritoriul tribunalului reg. din Sibiu, punându-ne în vedere, că încătăva este aplicat a asigura subvenția reunii și prin sucurs material din partea sa.

În urma acestui mandat, ve rugă că totă încrederea (pe toate oficile de stat, municipali, orașenești și comunale, alte corporații, institute de bani și private de pe teritoriul comitatului) ca luând în considerare scopurile umanitări ale reunii, să binevoiți și inițiați o agitație estinsă în interesul înființării „Reuniuni pentru ajutorarea condamnaților” pe teritoriul tribunalului reg. al Sibiului, și spre realizarea scopurilor salutare ale aceleia că, tigă că de mulți membrii pe lista alăturată sub f. ear lista a o restituții subscrisei lui president de tribunal și cel mult până la 15 Ianuarii a.c. ca să putem convoca că mai curând adunarea constituantă, ca aceea să depună cauza în mânile bărbătilor sei de încredere

